

בית המשפט העליון

רע"א 3076/22

לפני: כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ

המבקש: דותן גלעד

נ ג ד

המשיבה: קמעונאי און-ליין בע"מ

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב מיום 3.4.2022 בת"א 48626-01-21 שניתנה על-ידי כב' השופט א' צימרמן

בשם המבקש: עו"ד דרור ברוטפלד

החלטה

לפניי בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב (כב' השופט א' צימרמן) מיום 3.4.2022 בת"א 48626-01-21, בגדרה התקבלה בקשת המשיבה לצו להגבלת שימוש בנכס (Mareva Injunction, להלן: צו מרווה) שעניינו בשני חשבונות בנק של המבקש בשווייץ. לצד בקשת רשות הערעור, הגיש המבקש גם בקשה לעיכוב ביצוע החלטת בית המשפט המחוזי עד להכרעה בבקשה זו.

הרקע לבקשה

1. המבקש, מר דותן גלעד, הוא איש עסקים המציג עצמו כמי שניהל בעבר עסקים בחו"ל, ומתגורר כיום בישראל. המשיבה, חברת קמעונאי און-ליין בע"מ, היא חברת הזנק ישראלית שהוקמה בשנת 2015. במהלך השנים השקיע המבקש במשיבה סכום של למעלה ממיליון דולרים והוא מחזיק בכ-17% מסך מניותיה. בשנת 2020 עלו היחסים בין הצדדים על שרטון ומאז הם מנהלים זה נגד זה הליכים שונים.

2. ביום 25.1.2021 הגיש המבקש לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה כספית נגד המשיבה ונגד בעלי שליטה בה בשווי מוערך של 750,000 ₪ וכן תביעה למתן חשבונות. ביום 7.3.2021 הגישה המשיבה תביעה שכנגד על סכום של 20 מיליון ₪, הנסבה, בין היתר, על טענותיה של המשיבה לפיהן המבקש סיכל את הליך הנפקתה בבורסה.

3. במקביל להגשת התביעה שכנגד, הגישה המשיבה בקשה במעמד צד אחד להטלת עיקול זמני על מניותיו ונכסיו של המבקש בבנקים המצויים בישראל, עד לסכום של 20 מיליון ₪ (להלן: הבקשה הראשונה). במסגרת הבקשה עמדה המשיבה על סיכויי התביעה ועל חששה כי מבלי שיוטל צו עיקול כאמור היא לא תוכל להיפרע מהמבקש ככל שתביעתה תתקבל. עוד טענה המשיבה כי הנזק שנגרם לה גבוה מסכום תביעתה, אשר הועמד על סך של 20 מיליון ₪ מטעמי אגרה. ביום 18.3.2021, ולאחר שקיים דיון במעמד הצדדים בבקשה, קבע בית המשפט המחוזי (כב' השופטת ר' ערקובי בסמכותה כרשמת) כי המשיבה "הרימה את הנטל המוטל עליה להוכיח כי תביעתה הינה תביעה הראויה להתברר", וכי גם באשר לקיומו של יסוד ההכבדה הורם הנטל, הואיל ולמבקש אין נכסים ידועים בישראל ואף כתובת מגוריו לא נמסרה. לצד זאת, נקבע כי בהעדר חוות דעת, לא עלה בידי המשיבה לכמת ולהוכיח את נזקיה בגין ביטול ההנפקה, ברף הדרוש בשלב הדיוני האמור, ולפיכך יינתן צו העיקול בהתייחס לנזקיה הישירים בלבד. בהתאם לכך הורה בית המשפט המחוזי על הטלת עיקול על מניות המבקש עד לגובה של 900,000 ₪, בכפוף להמצאת התחייבות עצמית והפקדת ערובה כספית.

4. ביום 6.5.2021 הגישה המשיבה בקשה לעיון מחדש בהחלטה בבקשה הראשונה. לבקשתה זו צירפה חוות דעת כלכלית המצביעה על כך שהנזקים שנגרמו לה בעקבות סיכול הנפקתה עולים על סכום התביעה. בהתאם, ביקשה המשיבה להגדיל את צו העיקול לסך של 20 מיליון ₪, וזאת לא רק ביחס למניותיו של המבקש במשיבה, אלא ביחס לכלל זכויותיו ונכסיו בשורה של בנקים בישראל (להלן: הבקשה השנייה). עוד באותו יום הורה בית המשפט המחוזי על הגשת תגובה לבקשה. ביום 11.5.2021 הגיש המבקש בקשה למתן ארכה להגשת תגובתו לבקשה השנייה עד להכרעה בבקשה שהגיש למחיקת התביעה שכנגד על הסף. בית המשפט המחוזי נעתר לבקשה, ולצד זאת הורה על הגדלת צו העיקול לסך של 20 מיליון ₪ בתנאים שפורטו בהחלטה הראשונה.

5. ביום 19.1.2022 הגישה המשיבה בקשה במעמד צד אחד למתן צו מרווה, היא הבקשה העומדת בבסיסו של ההליך דנן (להלן: הבקשה השלישית). במסגרת הבקשה התבקש בית המשפט המחוזי להורות על מתן צו המכוון כלפי המבקש אישית, להגבלת

שימוש בשני חשבונות בנק שבבעלותו המצויים בשווייץ, וכן למתן דיווח על מצב נכסיו בחשבונות אלה. המשיבה ציינה כי ההחלטות בבקשות הראשונה והשנייה אמנם הורו על עיקול נכסיו של המבקש עד לסכום של 20 מיליון ₪, אולם לבד ממניותיו במשיבה, אשר שוויון נמוך באופן משמעותי מסכום התביעה, לא נמצאו נכסים נוספים של המבקש בישראל מהם תוכל המשיבה להיפרע, אם תתקבל תביעתה.

6. בתגובתו לבקשה טען המבקש כי במסגרת ההחלטה בבקשה הראשונה הסתפק בית המשפט המחוזי בעיקול מניותיו בלבד, ודחה הלכה למעשה את בקשת העיקול על חשבונותיו. על כן הבקשה השלישית מהווה למעשה ערעור על ההחלטה בבקשה הראשונה אשר הפכה חלוטה זה מכבר. עוד טען המבקש כי המשיבה ידעה על חשבונות הבנק שלו בחו"ל מספר שנים עובר להגשת הבקשה השלישית ועל כן היא הוגשה בשיהוי רב. המבקש הוסיף וטען כי הצו המבוקש – צו מרווה – אינו נזכר עוד בתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן: התקנות החדשות), וזאת בניגוד לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: התקנות הישנות) ועל כן בית המשפט אינו מוסמך ליתן צו כאמור. לחילופין טען כי על בית המשפט להמעיט במתן צווי מרווה. בנוסף טען המבקש כי המשיבה לא צירפה לבקשה השלישית ערובה והתחייבות עצמית כנדרש לפי הדין.

7. ביום 22.3.2022 נערך דיון בבקשה השלישית במעמד הצדדים לפני בית המשפט המחוזי (כב' השופט א' צימרמן) במסגרתו שבו הצדדים על עיקר טענותיהם. הצדדים הסכימו כי החקירות הנגדיות שהתנהלו בפני בית המשפט המחוזי ביום 16.3.2021 יעמדו לפניו לצורך הכרעה בבקשה השלישית, ואף הוסיפו וחקרו קצרות את המצהירים. להשלמת התמונה יצוין כי במהלך חקירתו ציין המבקש כי רק אחד מהחשבונות מושא הבקשה עודנו פעיל.

החלטת בית משפט קמא

8. בהחלטתו מיום 3.4.2022, קיבל בית המשפט המחוזי את הבקשה השלישית והורה למבקש להותיר בחשבון הבנק הפעיל שלו בשווייץ סך של 20 מיליון ₪, מבלי שיוכל לבצע בכספים האמורים כל דיספוזיציה. בית המשפט המחוזי קבע כי הבקשה הראשונה, שהוגדרה כ"בקשה לצווי עיקול", לא קראה ולא הייתה יכולה לקרוא להטלת עיקולים על נכסים שאינם בתחום השיפוט של מדינת ישראל. בית המשפט המחוזי ציין כי משנמצא שצווי העיקול שניתנו אינם ישימים ביחס למבקש, הואיל וזולת המניות שבבעלותו אין לו נכסים נוספים בישראל, אין מניעה ליתן כלפיו צו אישי בהתייחס

לחשבון הבנק שלו בחו"ל. מכאן נקבע כי הבקשה השלישית אינה אלא "המשך ישיר לבקשות הקודמות", אשר ביססו את הצורך בהטלת עיקול על נכסיו של המבקש בסכום של עד 20 מיליון ₪. כן נקבע כי אין צורך ללבן מחדש את סוגיית דיות הראיות ומאזן הנוחות, אשר בעניינן כבר נקבע על-ידי בית המשפט המחוזי כי סיכויי התביעה טובים וכי מאזן הנוחות נוטה לטובת המשיבה באופן המצדיק מתן צו עיקול עד לסך של 20 מיליון ₪. בבחינת למעלה מן הצורך צוין, כי אין בטענות המבקש כדי להצדיק סטייה מן הקביעה המוקדמת לעניין סיכויי התביעה לכאורה, וכי טענותיו כי הגבלת החשבון תכביד עמו הועלתה רק במהלך הדיון מבלי שבוססה. על רקע האמור, נקבע שאין צידוק להימנע ממתן צו מרווה להבטחת יכולתה של המשיבה להיפרע מן המבקש, אם תביעתה תתקבל.

9. בית המשפט המחוזי הוסיף ודחה את טענת המבקש לפיה במסגרת התקנות החדשות בוטלה סמכותו להורות על מתן צו מרווה, ולמצער כי עליו לצמצם בנתינתו. בית המשפט המחוזי ציין כי במסגרת התקנות החדשות ביקש מתקין התקנות להפחית תקנות רבות שלא היה בהן צורך מיוחד, וזאת בשל עיגון חקיקתי מספק להפעלת הסמכויות השיפוטיות שנכללו בהן. עוד ציין כי בדברי ההסבר לתקנות החדשות הובהר באופן מפורש כי אין צורך בייחוד תקנה ספציפית לשם נתינת צו מרווה (ראו: סעיף 13 להחלטה). בית המשפט המחוזי דחה את טענת השיהוי שהעלה המבקש וקבע כי המשיבה פעלה להבטחת זכויותיה בהקשר זה כבר עם הגשת תביעתה. באשר לטענת המבקש ביחס להתחייבות עצמית קבע בית המשפט המחוזי כי כתב ההתחייבות שצירפה המשיבה לבקשתה הראשונה מספק וכי אין צורך להורות על הוספת ערובות להבטחת נזקיו מעבר לאלו שנקבעו זה מכבר. כמו כן הורה בית המשפט המחוזי למבקש למסור עותק ובו פירוט של מצב חשבונותיו, וכן פירוט על אודות מצב חשבון הבנק הפעיל שלו בכל שנה.

בקשת רשות הערעור

10. בבקשה שלפניי חוזר המבקש על עיקר טענותיו כפי שהועלו בפני בית המשפט המחוזי. נטען כי שגה בית המשפט המחוזי משלא דחה את הבקשה השלישית בשל שיהוי. לגישתו של המבקש, כבר במסגרת ההכרעה בבקשות הראשונה והשנייה היה ידוע למשיבה כי למבקש אין נכסים בישראל, ועל כן היה עליה להגיש את הבקשה למתן צו מרווה מספר חודשים קודם לכן. כן נטען כי היה על בית המשפט המחוזי לדחות את הבקשה בשל אי-הגשת התחייבות. בנוסף טוען המבקש כי שגה בית המשפט המחוזי בהסתמכו על ההחלטות הקודמות שניתנו ביחס לצווי העיקול. בהקשר זה טוען המבקש כי למשיבה אין כל עילת תביעה נגדו וכי לא מתקיימים התנאים למתן צו מרווה בעניינו.

11. לאחר עיון בהחלטת בית משפט קמא, בתיק בית המשפט וכן בבקשה לרשות ערעור, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

12. כלל ידוע הוא כי לערכאה הדיונית שמור שיקול דעת רחב בכל הנוגע למתן סעדים זמניים, ובכלל זה צווי עיקול זמניים, ומשכך ערכאת הערעור תיטה שלא להתערב בהחלטות כגון דא, אלא במקרים חריגים (ראו: רע"א 5065/20 פלונית נ' פלוני, פסקה 4 (2.9.2020); רע"א 1792/22 חברת יהלי תיירות ונופש בע"מ נ' חברת טילון עבודות חשמל בע"מ, פסקה 13 (1.5.2022)). לא מצאתי כי המקרה דנן נמנה עם אותם מקרים חריגים.

13. בית המשפט המחוזי קבע, כבר במסגרת ההחלטה בבקשה הראשונה, כי קיימות ראיות מספקות לכאורה להוכחת עילת התביעה, וכי מתקיים גם יסוד ההכבדה. בניגוד לנטען בבקשה שלפניי, גם בגדרה של החלטתו בבקשה השלישית, נתן בית המשפט המחוזי דעתו לסוגיית הראיות לכאורה ולתנאי ההכבדה, וקבע כי אין בטענות המבקש כדי להצדיק סטייה מממצאי ההחלטות הקודמות. מדובר בקביעות המבוססות על התרשמותה הבלתי-אמצעית של הערכאה הדיונית מן העדים והראיות שהובאו לפנייה, שלא נמצא טעם להתערב בהן (ראו: רע"א 4788/08 סלופארק טכנולוגיות בע"מ נ' מובידום בע"מ, פסקה 9 (26.4.2009); רע"א 693/21 מרכז מכרות היהלומים בע"מ נ' כפריס אן.די.סי בע"מ, פסקה 13 (6.4.2021)). יוסף כי בית המשפט המחוזי הורה על מתן הסעד שהתבקש רק לאחר שהתברר כי למעט מניות המשיבה, כל נכסי המבקש מצויים מחוץ לישראל, ולפיכך לא היה בשני צווי העיקול שניתנו כדי להבטיח את מימושו של פסק הדין שיינתן לטובת המשיבה, ככל שזה אכן יינתן (רע"א 4556/03 בנק סטנדרט צ'רטרד נ' קטב, פ"ד נז(6), 1, 8 (7.7.2003)).

14. לא ראיתי לקבל את טענת המבקש כי נפל שיהוי בהגשת הבקשה השלישית באופן המצדיק דחייתה. אכן, שיהוי בהגשת בקשה למתן סעד זמני עשוי להוות טעם לדחיית הבקשה, שכן שיהוי כזה "חותר תחת הטענה בדבר הדחיפות במתן הסעד ויכול לסתור את טענות מבקש הסעד בדבר חיוניותו ונחיצותו" (רע"א 9416/16 שעשוע נ' ב' יאיר חברה קבלנית לעבודות בניה 1988 בע"מ, פסקה 5 (17.1.2017); רע"א 8203/18 ברוקנר נ' שטרית (13.12.2018)). ואולם אין זה המצב בענייננו. המשיבה הגישה בקשתה לצווי עיקול, לראשונה, עם הגשת התביעה שכנגד, והוסיפה והגישה בקשה שניה להגדלת צו העיקול. בקשתה השלישית הוגשה לטענתה רק לאחר שמוצו ניסיונותיה

להטלת עיקול על נכסי המבקש בישראל ולאחר שהתברר כי לא יהא בנכסים אלה כדי לאפשר מימוש פסק הדין ככל שיינתן. מדובר, אם כן, במי שפעלה והגישה שלוש בקשות לסעדים זמניים עוד בטרם החל בירורו של ההליך העיקרי, ולפיכך לא מצאתי עילה להתערב במסקנת בית המשפט המחוזי שלא נפל שיהוי בהגשת הבקשה השלישית. לא נמצא טעם להתערב גם בהחלטת בית המשפט המחוזי ולפיה ניתן להסתפק בכתב ההתחייבות שצורף לבקשה הראשונה.

15. המבקש טוען כי לא היה מקום לקבל את הבקשה שכן מאזן הנוחות נוטה לטובתו, בהיות החשבון משמש אותו לתשלום מזונות ילדיו, הוצאות שכר דירה ושאר הוצאותיו השוטפות. עיון בתגובתו של המבקש לבקשת המשיבה מעלה, כי מעבר לטענות כוללניות לא הועלתה ולא בוססה טענה קונקרטית לפיה מתן הצו יפגע בצרכי חייו החיוניים. עם זאת, ככל שאמנם יש בצו שניתן כדי לפגוע ביכולתו של המבקש לכלכל את משפחתו ולשלם את הוצאותיו השוטפות, פתוחה לפניו הדרך לפנות לערכאה הדיונית, לאחר שיגיש את פירוט היתרות בחשבונו, בבקשה מבוססת לצמצום הצו. הוא הדין באשר לטענותיו לעיקול בפועל, לרבות הגבלת השימוש, של סכומים הגבוהים מסכום התביעה.

16. ולסיום, לא נמצא ממש בטענותיו של המבקש לפיהן מתקין התקנות החדשות ביקש לבטל את סמכותו של בית המשפט להורות על מתן צו להגבלת שימוש בנכס. כפי שציין בית המשפט המחוזי, מתקין התקנות החדשות ביקש לפשט ולייעל את סדרי הדין שהיו קיימים, בין היתר על-ידי צמצום מספר התקנות, ביטול כפילויות והאחדת הליכים דיוניים שונים. לשם השגת תכלית זו, בוטלו חלק מן ההסדרים הדיוניים המיוחדים שנמצא שאינם נחוצים לנוכח קיומם של הסדרים כלליים הנותנים מענה גם למקרים מיוחדים אלה. לפיכך, אין ללמוד מעצם ביטולה של תקנה מן התקנות הישנות, כשלעצמו, כי הסמכות שעוגנה בה בוטלה אף היא. בנוגע לסמכות ליתן צו הגבלת שימוש בנכס נאמרו הדברים מפורשות בדברי ההסבר לתקנות, שם צוין כי "לטענתנו] זמנים מסוג 'הגבלת שימוש בנכס' (צו מרווה) או 'תפיסת נכסים' (אנטון פילר) לא יוחדו בתקנות הוראות מפורשות, שכן מקור הסמכות להטלת צווים כאמור מעוגן ממילא בסעיף 75 לחוק בתי המשפט ולכן יחולו בעניינם ההוראות המתאימות החלות על בקשה לטעם זמני" (ראו: דברי ההסבר לתקנות כפי שפורסמו ביום 16.12.2020 באתר משרד המשפטים, בעמוד 39. ראו גם: יששכר רוזן-צבי מורה נבוכים 430-431 (2021)). לכך יש להוסיף, כי תקנה 109 לתקנות החדשות מעגנת את סמכותו הכללית של בית המשפט למתן צו מניעה זמני, המורה למשיב להימנע מלעשות פעולה כלשהי "אם שוכנע כי קיים חשש סביר שאי-מתן הצו יכביד באופן ממשי על ביצועו הראוי של פסק הדין".

17. אשר על כן – הבקשה למתן רשות ערעור נדחית, ועמה נדחית גם הבקשה לעיכוב ביצוע.

18. משלא נתבקשה תשובה, איני עושה צו להוצאות.

ניתנה היום, כ"ג באייר התשפ"ב (24.5.2022).

שׁוֹפֵט